

valentius in capite præstat, cappare autem in liene. Ut itaq; studiosi medicinæ in promptu habeant medicamenta que præcipuas corporis partes iuuant, adeoq; ipsis tota sua substantia familiaria sunt, non pigebit ordine eorundem catalogum texere, ab ijs quæ caput iuuant exorfi.

QVAE CAPVT IUVANT.

Caput XXXIX.

Calefacientia: acorus, agallochum, ambarum, anisum, asarum, betonica, Calificientia.
calamintha, chamamelum, castoriũ, carpesium, eufrafia, fœniculum, galanga, ladanum, lauandula, lauri folia, & bacca, macer, melilotum, maiorana, mentha, moschus, myrobalana beletzica, nigella, nuxmoschata, pœonia, pulegium, ruta, satureia, salvia, seseli, serpyllum, sesamum, sisymbrium, stechas, thus, xylobalsamum. Refrigerantia: acetum, lac humanum, lactuca, myrtifolia & bacca, nymphææ folia & flores, papauer erraticum, rosa, salicis folia, solanum fatium. Refrigerantia.

QVAE THORACEM ROBORANT.

Caput XL.

Calefacientia: acorus, adiantum, ammoniacum thymia, amygdalæ amara, Calificientia.
ræ, agaricus, carica, cinamomum, costus, calamintha, dracunculus, ficus, glycyrrhiza, gummi arabicum, iuncus rotundus odoratus, helenium, hyssopum, iuniperus, iris, lini semen, marrubium, myrrha, nasturtium, origanum, pinea nux, palmulæ, penidia, piper, pulmo vulpis, sagapenum, scabiosa, scilla, scordium, stichas, triticum, terebinthina, thymus, vrtica, vua passa. Refrigerantia: Hordeum, myxa, papauer fatium, mora, tragacantha, viola, zizipha, tussilago. Refrigerantia.

QVAE COR IUVANT.

Caput XLI.

Calefacientia: Ambarum, amomum, buglossum, behen, carnabadium, cinamomum, cardamomum, caryophyllum, citrei cortex & succus, crocus, Calificientia.
doronium, galanga, melissophyllum verum, macer, moschus, mentha, ocimum, polium, rosmarinus, rosa, (spodium Arabum, vt falso putant,) spica nardi, succinum, styrax, vnguis odoratus, xyloaloe, zadura vel zedoaria. Refrigerantia: Acetum, corallium, ebur, hyacinthus gemma, lemnia terra, nymphæa, rosa, santala, smaragdus, viola, vniones, os cordis ceruini, sericum crudum. Refrigerantia.

QVAE STOMACHVM ET VENTRICULUM ROBORANT.

Caput XLII.

Calefacientia: Absinthium, agallochum, aloe, amygdalæ dulces, anisum, Calificientia.
artemisia, alter atticus, cardamomum, calamus odoratus, careum, cassutha, cinamomum, caryophyllum, cuminum, cupressus, cortex citrij, fœniculum, galanga, gentiana, helenium, iuniperus, iuglandes, iuncus odoratus, ligusticum, macer, mentha, mastiche, malobathrum, melilotus, nuxmoschata, nucleipini, piper, serpyllum, smyrnium, xyloaloe, zingiber. Refrigerantia: Cucurbita, cucumis, cotonea, intybum, lactuca, mala punica, melones, mespilum, nymphæa, oxalis, portulaca, plantago, pyra, rosæ, viola. Refrigerantia.

QVAE IECVR FIRMANT.

Caput XLIII.

L iij

Cale-

- Calefaciētia.* **C**Aleficientia: Absinthium, acorus, adiantum, agallochum, agaricus, amomum, anisum, anagallis, asarum, apium, ammi, betonica, cassutha, calamus odoratus, chamæmelum, chamæpitys, cinamomum, costus, chamædrys, cicera, eupatorium, fumaría, gentiana, glycyrrhiza, iuncus odoratus, foeniculum, radices quinq; communes, scilla, semina quatuor calida, serpyllum, spica nardi, rhaponticum, (spodium Arabum, si Dijs placet.) Refrigerantia: Acetum, cucurbita, cucumer, intybum, lactuca, lichen, nymphæa, oxyacantha, portulaca, fantala, solanum, semina quatuor frigida, rosa, viola.

QVAE LIENEM IUVANT.

Caput XLIII.

- Calefaciētia.* **C**Aleficientia: Absinthium, acorus, adiantum, agaricum, anisum, aristolochia rotunda, amygdalæ amaræ, asparagus, asplenon, asarum, ammoniacum, betonica, brassica fatiua, bdellium, buglossum, capparis, calamintha, cassutha, chamædrys, chamæpitys, careum, cyclaminus, daucus, dictamnus, epithimum, filix, fraxini cortex, iris, lycium, linum, leucoion, lupinus, lupus salictarius, nasturtium, phyllitis, polium, peucedanum, sagapenum, smyrnium, scordium, semina quatuor calida, radices quinq; communes, rubia, vitex. Refrigerantia: Acetum, corallia, cotonea, intybum, lactuca, nymphæa, fantala, semina quatuor frigida.

QVAE RENES ROBORANT.

Caput XLV.

- Calefaciētia.* **C**Aleficientia: Abrotonum, agaricum, anagallis, amygdalæ amaræ, asparagus, apij radix, betonica, daucus, cicer, cubebe, calamus odoratus, cinamomum, eruca, eryngium, foeniculum, iuncus odoratus, iuniperus, lithospermon, milium solis, nucleij pini, petroselinum, pimpinella, radices quinq; communes, ruta, rhaponticum, ruscus, saxifraga, smyrnium, spica nardi, seleni, vualpissa, vrtica. Refrigerantia: Intybum, lactuca, malua, hordeum, plantago, portulaca, nymphæa, parietaria, semina quatuor frigida maiora, tragacantha,

QVAE VTERVM IUVANT.

Caput XLVI.

- Calefaciētia.* **C**Aleficientia: Abrotonum, agaricum, ammi, artemisia, aristolochia, ambra, balsamū, bdellium, betonica, calamus odoratus, ebulus, foenumgræcum, iuniperus, iris, iuglans, linum, lilium, laurus, laserpitium, menthastrum, mentha, melissophyllum, myrrha, moschus, nuxmoschata, opopanax, peucedanum, piper, pulegium, rubia, ruta, sabina, sagapenum, salvia, spicanardi. Refrigerantia: Acacia, balauftium, galla, geranium, polygonum.

QVAE ARTVS IUVANT.

Caput XLVII.

- Calefaciētia.* **C**Aleficientia: Acorus, asarum, ammoniacum, bdellium, castorium, chamæmelum, chamæpitys, costum, chamædrys, euphorbium, hypericum, hermodactylus Pauli, galbanum, myrrha, melilotum, nasturtium, opopanax, origanum, polium, pulegium, ruta, rosmarinus, salvia, stracte, sagapenum, scilla, sinapi, sapa, styrax, stercus caprinum, verbasculum, zingiber. Refrigerantia: Acetum, bolus armenia, intybum, lactuca, myrtibaccæ, psyllium, salicis folia, solanum, semperuiuum, vitis folia,

DE

DE SECUNDIS ET TERTIIS SIMPLICIUM medicamentorum facultatibus.

Caput XLVIII.

Facultates medicamentorum simplicium quæ ex primis oriuntur, aut eas simplices, vel coniugatas nullius interuentu sequuntur, secundæ appellantur, ut adstringendi facultas refrigerationem primò comitatur, quemadmodum etiam repellendi, densandi, & claudendi. Discutiendi verò, abstergendi, tenuandi, rarefaciendi, attrahendi, & putrefaciendi, calefactionem. Tertiæ autem facultates sunt, quæ ulterius procedendo propè particulatim appellantur, ut menses ciendi aut sistendi facultas, feminis generatrix, aut extinctrix, urinam mouens, sudorem eliciens, & similes. Hæ magna ex parte primas & secundas sequuntur. Non pigebit verò nos ordine singulorum generum medicamentorum, quæ secundis & tertijs prædita sunt facultatibus catalogos texere, ut imperitiores ex ijs minore negotio formulas compositionum struere possint, à reprimentibus orsi. Subijciemus autem singulis mox contrariorum catalogum.

QVAE REPRIMUNT.

Caput XLIX.

Reprimentia vocamus quæ Græcis ἀπορροιστικά, alijs repellentia, vulgò re-
percutientia dicuntur. Ea sunt quæ humores occurrentes, & in aliquam
corporis partem irruentes retrò, & in altum pellunt, qualia sunt omnia acerbata
& adstringentia, quæ consistentia sua, Galeno libro 4. de Simpl. medic. facul.
cap. 6. attestante, terrena ac crassa sunt, qualitate verò frigida. Cæterum adstrin-
gendi facultas non solum frigidis, sed & calidis quibusdam inest medicamentis,
vt liquet ex horum catalogo, qui est eiusmodi. Aloe, alumen, amomum, acacia,
absinthium, agnus, acetum, ærugo, agaricum, arsenicum, balauustum, bolus ar-
menia, bursa pastoris, adeps taurinus, vitulinus, & caprinus, brassica bis cocta,
chalcanthum, crocus, castanea, cyperus, corallium, chrysocolla, cadmia, carpe-
sium, crystallus, cornus, cotonea, cypressus, cortex thuris, equisetum, ebulus,
flos aris, glans, galla, granum tinctorum, gentiana, gramen, hypocisthis, he-
dera, helxine, hieracium maius, hæmatites, intybum, lauri folia, lycium, lysimachium,
luteum oui assum, leporis coagulum, lens, lythargyrum, ladanum,
melilotum, myrrha, myrtus, menta, morus, mespilus, milium, myricæ fructus,
malum punicum, malicorium, nuclei acinorum, nux moschata, oxalis, oxyacantha,
omphacium, oriza, polygonum, palmula, pentaphyllum, pilus leporis, pissasphaltum,
plantago, psyllium, portulaca, pyra, persica, plumbum vstum, quercus folia, rosa, ruta,
rhus obsoniorum, rhaponticum veterum, rubi folia & germina, salix, semperuiuum, santala, sal, sanguis draconis, succinum, spodium,
spongia, terra lemnia, thus, tragacantha, verbascum, vitex, vitis capreoli, stercus
aluminium, & xyloaloe.

QVAE EX ALTO TRAHUNT.

Caput L.

Attrahentia medicamenta, Græcis ἐλκτικά dicta sunt, Galeno lib. de Sim-
plic. medic. facul. 5. cap. 16. teste, quæ ex alto vehementius trahunt, essentia
quidè calida, & tenuium partium. Cæterum attrahentium medicamentorum

L iij

mate-

materia duplex. materia, alia sponte nata est, vt anagallidis vtriusq̃, aristolochiæ, ciclamini, dictamni, galbani, genistæ, oxyacanthæ radicis, propolios, picis, piperis, porri, sagapeni, scorix argenti, sandarachæ, sulphuris, liquoris cyrenaiici & medici, terebinthinæ, ac thapsiæ. Alia ex putrefactione, seu coascente putredine generationem sortita est, qualis est fermenti, & psorici. Fimi præterea, si eius generatio ex putrefactione constat, materia omnis attrahendi facultate pollet. De ijs lib. 5. Simpl. Galenus.

QVAE DISCVTIVNT.

Caput LI.

Discutientia quæ. **D**iscutientia, quæ Græcis διαφρητικά dicuntur, attestante lib. 13. Ther. method. Galen. sunt quæ per insensiles meatus educunt. Ex quorum numero sunt quæ sequuntur: Abrotonum, althæa, adiantum, anethum, aristolochia, atriplex, asphodeli radix, brassicæ folia, bdellium, butyrum, bryoniæ radix, cappares, chamæmelum, erui farina, furfur, fœnum græcum, dauci semen, galbanum, hordei farina, tritici, lupinorum, lini semen, lacha, ladanum, lilij folia, malua, mentha, mercurialis, melilotum, nigella, nitrum, origanum, pix sicca, piper, resina omnis, ruta, stichas, sesamum, sampsy chum, styrax, sulphur, sagapenum, stercus omne, terebinthina.

QVAE ORA VASORVM

aperiunt.

Caput LII.

Aperientia ora vasorum. **V**enarum & arteriarum ora aperientia medicamenta, Græcis ανατομικά vocata, calida sunt, acria, mordacia, crassarum partium, & terrena, vt lib. 5. de Simpl. medic. facul. cap. 13. testis est Galenus. Eiusmodi sunt, allium, anemona omnes, cepa, fel taurinum, cyclaminus.

QVAE VASORVM ORA

obstruunt.

Caput LIII.

Obstruentia. **O**bstruentia medicamenta, Græcis propriè σπρωτικά, Galeno loco iam citato autore, dicta, sunt quæ ora vasorum constringunt & contrahunt, aut quæ sensiles excretiones cohibent. Hinc est quòd alio nomine σπρωγία, κλεισία, κλεισπύρα, hoc est, contrahentia, occludentia, & cōstringentia dicantur. Hæc frigida natura sunt, crassarum partium, & adstringentia, vt bolus armenia, baluitium, & alia complura supra capite 49. commemorata.

QVAE RAREFACIUNT.

Caput LIII.

Rarefacientia. **R**arefacientia, Græcis ἀραιωτικά appellata sunt, quæ moderato suo calore quem inferunt, cutis meatus referant ac dilatant. Horum natura modicè calida, minimum desiccans, & tenuium partium, vt chamæmelum, althæa, & quod ex ipsis præparatur oleum: nec minus quod ex cucumere agresti, oui album, thus, oleum vetus, & cicinum.

QVAE DENSANT.

Caput LV.

Densantia. **D**ensantia, Græcis συμπυκνωτικά dicta, prioribus planè contraria sunt, propterea quod meatus corporis cōtrahant. Horum vtiq̃ natura frigida, nec terrea, nec